

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 2) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2556 จำนวน 170 คน ศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมในดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552 : 7-10) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนดำเนินงาน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการปรับปรุงพัฒนา และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต (2551 : 6) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 64 ข้อ การวิเคราะห์หาข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ ด้านการวางแผนดำเนินงาน รองลงมา ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการปรับปรุงพัฒนา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ในด้านการวางแผนดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการด้วยความเหมาะสม ด้านการตรวจสอบและประเมินผล พบว่า แผนหรือปฏิทินการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเหมาะสม และด้านการปรับปรุงพัฒนา พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ในด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า สถานศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สืบถาม ทดสอบ เป็นต้น ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการคัดกรอง ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) อย่างสม่ำเสมอ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาให้การช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาเป็นรายกรณี

3. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านการปรับปรุงพัฒนา ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการวางแผนดำเนินการตามลำดับ

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ ด้านการวางแผนดำเนินงาน รองลงมา ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการปรับปรุงพัฒนา ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินการและให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้สอนมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับแนวทางการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพตามแนวทางหลักการบริหารคือ การที่สถานศึกษาร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพคือ การที่สถานศึกษาตรวจสอบ เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา เมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้วหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตาม และประเมินคุณภาพเพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความอุ่นใจ และเกิดการตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ศักดิ์ บัวดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนภูซางวิทยาคม อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนภูซางวิทยาคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้กลุ่ม 7 เป็นรายด้าน พบว่า มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนดำเนินงาน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพราะทุกสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญมากที่สุด โดยผู้บริหาร โรงเรียนและครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วม มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชนมีความจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้การวางแผนการดำเนินงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อหน่วยงานหรือองค์กร เพราะเป็นสิ่งที่บอกให้เห็นถึงทิศทางค่านิยม วัตถุประสงค์ในอนาคตขององค์กรให้ทุกฝ่ายทราบ

มีการประสานงานโดยอาศัยแผนเป็นเครื่องมือ ช่วยปรับปรุงและยกระดับคุณภาพกระบวนการในการตัดสินใจภายในองค์กรให้ดีขึ้น ช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เปลี่ยนไปได้ ตลอดจนช่วยขยายขอบเขตแนวคิดของผู้บริหาร เพิ่มทักษะวิสัยของการคิดกว้างและไกล เป็นสิ่งที่ชี้ถึงการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบรรลุถึงเป้าหมายจะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการวางแผนที่ดีเป็นประการสำคัญ (สมพร ปิ่นอักษรสกุล, 2548 : 4) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชต์ ชาตะรักษ์ (2550 : 133-139) ได้วิจัยการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ระดับการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย มังคลาด (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผนดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น

1.2 ด้านการปรับปรุงพัฒนา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการและมีความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้ผลสำเร็จที่เกิดจากการปรับปรุงพัฒนานักเรียนให้เติบโตตามที่ตั้งมุงหวังนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร สระบัว (2546 : 83-86) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชานาต ผลการวิจัยพบว่า ควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย และการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย มังคลาด (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยว่า ด้านการปรับปรุงพัฒนามีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้กลุ่ม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ ทดสอบ เป็นต้น สถานศึกษามีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้นครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจึงเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยมีครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ จะสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 3-4) ได้ศึกษาสภาพการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านระดับการปฏิบัติของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่ม คือ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ช่วยผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา หรือครูแนะแนว ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาระดับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้กลุ่ม 7 เป็นรายด้านพบว่ามีประเด็นที่น่าอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพราะทุกสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญมากที่สุด โดยนักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการคัดกรอง รองลงมา การพิจารณาคัดกรองนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และสถานศึกษามีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียน และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหานักเรียนจะน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 43) ได้กล่าวไว้ว่า ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ว่าคุณจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมี

ความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นมีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียนก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียด้านนักเรียนในภายหลังได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ชัย สาไพวัลย์ (2546 : 70-72) ได้ศึกษาการติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมหาชัยพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในอันดับแรก

2.2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรมีแผน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม และจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกชั้นพร้อมกันอย่างสม่ำเสมอ เพราะการส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมสุขภาพจิต (2551 : 19-22) พบว่า การส่งเสริมนักเรียนว่ามีวิธีการและเครื่องมือหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษา และนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการตัดสินใจ ทักษะในการปรับตัวและการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน การจัดกิจกรรมโฮมรูมจะก่อให้เกิดประโยชน์ทำให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้นและเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดกับนักเรียนได้อีกทางหนึ่ง โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภูศักดิ์ บัวดับ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนภูซางวิทยาคม อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนักเรียนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการร่วมจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครอบคลุมเนื้อหา และส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนมากที่สุด

3. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านการปรับปรุงพัฒนา ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการวางแผนดำเนินการตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการปรับปรุงพัฒนา ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านการวางแผนดำเนินการ เพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรักความเมตตาที่มีต่อศิษย์และความภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในสังคมเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมสุขภาพจิต (2546 : 1) พบว่า ความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เติบโตตามความมุ่งหวังนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนโรงเรียน ซึ่งครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ สอดคล้องกับการวิจัยของ นันทพงศ์ พุกษชาติรัตน์ (2546 : ค-ง) ได้ศึกษาวิจัยการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รอชิตะ หะยิสานเม็ง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านมะนังยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านมะนังยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการปรับปรุงพัฒนา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารจึงควรหาแนวทางในการพัฒนาให้ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบ และป้องกันและแก้ไข ปัญหาเพื่อไม่ให้กลับมาเกิดซ้ำ และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริม นักเรียน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมในการส่งเสริม นักเรียนเพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมเสริมสร้างความสามารถพิเศษ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารีหรือยุวกาชาด

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับสูง ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู ในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความพร้อมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7

2.2 ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 8 เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบและพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคใต้ กลุ่ม 7 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป